

Recenzja dorobku artystycznego, dydaktycznego i organizacyjnego
Pana dr Tomasza Michałowskiego w związku z postępowaniem habilitacyjnym
w dziedzinie Sztuki w dyscyplinie artystycznej Sztuki filmowe i teatralne przeprowadzanym
w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera
w Łodzi.

DANE O KARIERZE ARTYSTYCZNEJ, WYKSZTAŁCENIU, ZATRUDNIENIU.

Pan dr Tomasz Michałowski jest absolwentem Wydziału Operatorskiego Państwowej
Wyższej Szkoły Filmowej Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi.

W roku 2018 uzyskał stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk filmowych na swojej
macierzystej uczelni na podstawie rozprawy doktorskiej: wystawy fotograficznej „Pejzaż
wewnętrzny”, oraz aneksu teoretycznego pt. „Logos w fotografii”.

Promotorem był prof. dr hab. Marek Szyryk, a recenzentami prof. dr hab. Piotr Wołyński,
i prof. dr hab. Mariusz Wideryński.

W 2013 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta w PWSFTiTv na Wydziale
Operatorskim, a od 2019 r. na pełen etat na stanowisku adiunkta.

Pracuje również od 2022 r. jako wykładowca na UMCS w Lublinie na kierunku produkcja
medialna na wydziale Politologii i Dziennikarstwa.

W latach 2012 – 2020 był wykładowcą w Akademii Fotografii i Przedsiębiorczości
w Białymstoku.

Związany jest z Katedrą Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej na Wydziale
Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego od 2019 r. prowadząc zajęcia konwersatoryjne
i warsztatowe z fotografii na kierunkach: dziennikarstwo i komunikacja społeczna oraz
dziennikarstwo media i projektowanie komunikacji.

Dorobek artystyczny dr Tomasza Michałowskiego dotyczy sztuki fotografii i sztuki
operatorskiej.

W dokumentacji autorskiej kandydat przedstawia obszerny wybór najistotniejszych wystaw
i realizacji filmowych wraz z tytułami i miejscami prezentacji. /do wglądu/

W latach 1991 – 2023 zorganizował 17 wystaw indywidualnych min. w Poznaniu,
Warszawie, Suwałkach, Gdańsku, Jeleniej Górze, Białymstoku, Opolu, Katowicach,
Bratysławie.

Uczestniczył w około 57 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą.

Wprawdzie to tylko statystyka ale już same tytuły indywidualnych wystaw są znaczące
i wskazują na obszary zainteresowań kandydata: „Od ziemi do nieba”, „Napełnić przestrzeń”,
„Kształt gestu”, „Tym co rosną w niebie”, „Pejzaż w środku świata”, „Archetypowy pejzaż”,
„Pejzaż wewnętrzny”, „Logos i mit w fotografii”, „Dwa obrazy świata”, „Pejzaże wewnętrzne

i zewnętrzne”. Odwołują się do pierwotnego, humanistycznego odczuwania związków duchowych ze światem.

Jako operator filmowy zrealizował ponad 100 filmów dokumentalnych, 6 fabularnych, oraz teatry i widowiska telewizyjne.

Filmy fabularne to: 1996 „Złote runo” reż. Janusz Kondratiuk, 2000 „Noc Świętego Mikołaja” reż. Janusz Kondratiuk, 2007 „Wino truskawkowe” reż. Dariusz Jabłoński, 2008 „Zdjęcie” reż. Maciej Adamek.

Twórczość kandydata została doceniona, o czym świadczą uzyskane nagrody min.
2008 Nagroda Jańcia Wodnika na Prowincjonaliach we Wrześni za najlepsze zdjęcia do filmu „Wino truskawkowe” oraz nagroda Złoty Jantar,
2008 Nagroda Popularyzatora Nauki w dziale: Dziennikarz, Redakcja, Instytucja naukowa, za wysoką artystyczną jakość cyklu dokumentalnego – „Dzika Polska”
2009 Nominacja w kategorii: Najlepsze zdjęcia do filmu „Solo”, Nagroda Jana Machulskiego.

Po uzyskaniu doktoratu w 2018 r. Pan dr Tomasz Michałowski przedstawiał swoje prace na 5 wystawach indywidualnych:

- 2018 – „Pejzaż wewnętrzny” – Galeria FF w Łodzi
- „Pejzaż wewnętrzny” - Opolski Festiwal Fotografii
- 2019 - „ Dwa obrazy Świata” - Wolskie centrum kultury, Warszawa.
- 2020 - „ Logos i Mit w fotografii” - BWA Jelenia Góra
- 2022 - „ Pejzaż wewnętrzny” - Międzynarodowy Festiwal Natura i Sztuka. Galeria Dwór Artuhsa- Toruń.
- 2023 - „ Pejzaże wewnętrzne i zewnętrzne”- Galeria Pusta Jaworzno.

Brał udział w 15 wystawach zbiorowych:

- 2018 - „ Samotnia” - Galeria Korytarz, Jelenia Góra.
- „ Hommage a Ewa Andrzejewska i Wojciech zawadzki”- Jelenia Góra.
- „ Fotografia z Karkonoszy” - Galeria KRNAP, Vrchlabi
- 2019 - „Kontakty”- Galeria BWA, Jelenia Góra.
- 2020 - „ Pacamera”- Fotografia 2015- 2020. Suwałki.
- 2021 - „ Karkonosze, fotografia 1945 - 2021” - BWA, Jelenia Góra.
- 2022 - „ Polaryzacje” - Galeria pod arkadami, Łomża.
- „ Polaryzacje” - Galeria Atelier, Chełm.
- „ Atelier pod Śnieżką”- Muzeum karkonoskie, Jelenia Góra.
- 2023 - „ Kontakty”- Galeria BWA, Jelenia Góra.
- „ Duchowość Pogranicza” - Cerkiew w Narolu.
- „Podlaski Przełom Bugu” - Galeria Fokus, Siedlce.
- „ JaAi TY/ JA - ONO” - Miejska Galeria Sztuki, Częstochowa.
- „ Deli Internationale Photography Exhibition”- Chiny.
- 2024 - „ Czarno - Białe” - Galeria Korytarz, Jelenia Góra.

Był także realizatorem zdjęć, oraz reżyserem następujących filmów:

- 2018 - „ Operacja Polska” - Autor zdjęć i reżyseria wspólnie z Radosławem Porajem Różeckim

- „W szumie gwiazd jestem”. reż. Natasza Ziółkowska- Kurczuk. Autor zdjęć.
2019 - „Nic się nie stało” reż. Sylwester Latkowski. Autor zdjęć.
2021 - „Korzenie Kresowe, Wanda Kiałka” reż i zdjęcia Tomasz Michałowski.
2022 - „Wiedziałem, że po mnie przyjdziecie”. Serial dokumentalny, 12 odcinków 30 minutowych, reż. i zdjęcia Tomasz Michałowski.
- „Jak tańczy mój czas” reż. Józef Romasz. Współautor zdjęć.
2023- „Książd Brzózka, Jak powstała Legenda” - Autor zdjęć i reżyseria wspólnie z Radosławem Porajem Różeckim.

Powyższy dorobek powstały w okresie 5 lat świadczy o wysokiej aktywności twórczej autora.

We wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie Sztuki w dyscyplinie Sztuki Filmowe i Teatralne dr Tomasz Michałowski wskazuje jako podstawę, **osiągnięcie artystyczne w postaci cyklu fotografii i wystaw pt. „Pejzaż wewnętrzny”, a także zdjęć do filmów: „Wino truskawkowe”, oraz „Fotoamator”** w reżyserii Dariusza Jabłońskiego.

Cykl wystaw fotografii pt. „Pejzaż wewnętrzny” upubliczniany jest permanentnie podczas wielu pokazów w różnych lokalizacjach. Autor nadał mu formę otwartą, to znaczy, że pierwotny zestaw zdjęć zaistniały przy doktoracie w 2017 r. rozbudowywany jest do dnia dzisiejszego o nowe realizacje które wynikają problemowo z już istniejących, albo wskazują na inne drogi interpretacyjne kreowanej wcześniej rzeczywistości.

Odnajdywanie się w przestrzeni.

W przestrzeń zdjęć Tomasza Michałowskiego wchodzi się przez kwadrat. Figura doskonała używana przez autora we wszystkich zdjęciach jako kadr podstawowy jest niejako symbolem doskonałości natury zgodnej z emocjonalnością artysty.

Tomaszewski fotografuje na materiałach srebrnych stosując długie czasy naświetlania i własną technikę rejestracji.

Długotrwałe naświetlanie, około jednej godziny, to czekanie na zdjęcie, a obecność fotografa w tym procesie to uczestnictwo w przemijającym misterium które nazywa „chwilą fotograficzną”. Autor pisze tak: „Chwila fotograficzna – to przecucie, to wyodrębniony okrusz czasu, kiedy na nowo coś się w nas rodzi, by chwilę później nas opuścić..... Chwila fotograficzna to czas podwyższonej wrażliwości i samotności, to bycie sam jeden, to czas kiedy odnajduje mnie obraz.”

Formaty monochromatycznych zdjęć 70 x 70 cm są kameralne, co daje to widzowi możliwość skupienia i intymności.

Tematem fotografii jednego cyklu są pejzaże z pozoru zwyczajne i dostępne dla każdego, rozległa plaża, płaszczyzna wody, fragmenty skał, pojedyncze przedmioty obecne w polu widzenia, drzewo na polanie itp.

W drugim cyklu pojawia się człowiek w nieokreślonej przestrzeni fotografowany na tle nieba. Jego fizyczny związek z ziemią nie istnieje.

Opis słowami jedynie w małym stopniu oddaje istotę sztuki tej fotografii. Sposób w jaki artysta opowiada o znanych pejzażach wykracza daleko poza ich dokumentalny charakter. Język wizualny jest skomplikowany i nieoczywisty. Wprowadza niepokój, powagę, poczucie osamotnienia w pięknym lecz obcym świecie. Odczuwa się potęgę absolutu w obrazach nieosiągalnego światła. Trudno też odnaleźć siebie w tej bardzo osobistej rzeczywistości. Słusznie autor nazywa zbiór „Pejzażem wewnętrznym” bo to jest jego wewnętrzne lustro w którym nie każdy może się zobaczyć.

Na 37 fotografiach Tomasz Michałowski ujawnia światło odległe, istniejące gdzieś za horyzontem. Jego obecność, to ślady, refleksy na niebie, na wodzie, czy w chmurach. Twardość i konkret ziemi jest opozycją do światła, rozproszonego i odległego. Inaczej jest w drugim zestawie 17 zdjęć. Zniknęła ziemia ale pojawił się człowiek. Właściwie postać ludzka o nieczytelnych rysach w ujęciach pokazujących ją na tle nieba. Postać wypełnia większość kadru. Jest także światło jako obraz śladu słońca. To świecące punkty bardzo realne i zdecydowane. Oszczędna kompozycja składa się z trzech elementów: przestrzeni, człowieka i słońca. Absolut jest odległy ale konkretny. Wchodzi w relację z człowiekiem.

Punkty świetlne jak drogowaskazy.

Zagłębiając się w poetykę obrazów Michałowskiego można ulec hipnotycznemu przyciąganiu świetlnych znaków. Nazwałem je drogowaskazami wskazującymi drogę do intymnego przeżywania przestrzeni trudnej do określenia. Świadomość innego świata za mgłą podobna jest do dziecięcego przeczuwania fantastycznego świata za horyzontem. Postać na zdjęciach oczekuje zmiany, a gest otwartych ramion wręcz się jej domaga. Dramaturgia misterium dzieje się na kwadratowym polu, statycznym w swojej doskonałości, jednak pełnym wewnętrznej dynamiki, i niepokoju.

W swoim autoreferacie Tomasz Michałowski wspomina kontakty ze znakomitym, nieżyjącym już fotografem z Suwałk, Stanisławem Wosiem. Píše o nim, jako o swoim mentorze i przyjacielu. Niepowtarzalny klimat pejzaży Wosia wynika min. z roli tajemniczego światła obecnego w zawilej gęstwinie form natury. Michałowski w jakimś sensie kontynuuje tą drogę nadając światłu rolę emocjonalnego przewodnika. Pejzaż w ujęciu artysty stanowi kwintesencję osobistych doznań dla których realny obraz rzeczywistości jest tylko pretekstem.

Kolejnym osiągnięciem artystycznym wskazanym przez kandydata są zdjęcia do filmów Dariusza Jabłońskiego „Wino truskawkowe” i „Fotoamator”. Obraz galicyjskiego krajobrazu głębokiej prowincji który jest miejscem akcji filmu „Wino truskawkowe” stanowi przykład umiejętności połączenia treści scenariusza z osobistym wyczuleniem autora zdjęć na pejzaż w sensie metaforycznym. Ogóle ujęcia w szerokim kadrze z czytelnymi detalami i wyrafinowaną kolorystyką są symbolicznym odzwierciedleniem dramaturgii wydarzeń. Występują kilkakrotnie nadając całości narracji nieśpieszny rytm i dystans do zdarzeń. Z wnikliwością psychologa ukazuje w zbliżeniach twarzy wewnętrzne dramaty bohaterów. Portret i pejzaż symbolicznie się dopełniają. Przeciwnieństwem są ujęcia o gęstej kompozycji oraz detale które wyjęte z kontekstu akcji mogłyby stanowić samoistne dzieła fotograficzne.

Mocno akcentowana przestrzeń naturalna w pracy Michałowskiego jako operatora jest spójna z wnikaniem w przestrzeń pejzażu Michałowskiego jako fotografa.

OSIĄGNIĘCIA PEDAGOGICZNE

Pan dr Tomasz Michałowski w swoim dorobku pedagogicznym był opiekunem ponad 60 studenckich etiid operatorskich na Wydziale Operatorskim i Realizacji Telewizyjnej w Łodzi. Sprawował funkcję promotora 14 licencjatów i filmów dyplomowych studentów Wydziału Organizacji produkcji filmowej i telewizyjnej w Społecznej Akademii Nauk w Warszawie, a także w ponad 20 dyplomach studentów Akademii Fotografii i Przedsiębiorczości w Białymstoku.

Jego praca jest wysoko ceniona przez władze uczelni w których wykłada.

Prorektor ds. Studentów i Nauczania PWSFTviT w Łodzi prof. Marek Szyryk pisze: „Pan Tomasz Michałowski od samego początku pracy na stanowisku wykładowcy Łódzkiej Szkoły Filmowej zbiera najwyższe noty za swoje zaangażowanie i chęć uczenia młodszych pokoleń adeptów sztuki operatorskiej.”

Słowa uznania znajdują się także w zaświadczeniach z Instytutu Nauk i Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS w Lublinie.

Za swoje osiągnięcia kandydat otrzymał Nagrodę Rektora PWSFTviT za rok 2020/2021

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA I POPULARYZUJĄCA SZTUKĘ

Pan dr Tomasz Michałowski jest członkiem Polskiej Akademii Filmowej oraz Związku Polskich Artystów Fotografików.

Prowadzi wykłady o fotografii, warsztaty sztuki operatorskiej, jest kuratorem wystaw, a także autorem wstępów do katalogów.

W 2016 r. był kuratorem wystawy fotografii „Dialog z obrazem” podczas festiwalu Interphoto w Białymstoku. W 2019 r. w ramach cyklu Rozmowy o fotografii w Muzeum Narodowym w Gdańsku, wykład logos w fotografii.

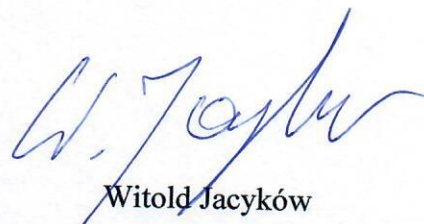
W 2023 r. brał udział w międzynarodowej akcji fotograficznej – „Atelier pod Śnieżką”. Podczas Jeleniogórskich Wszechnic Fotograficznych w latach 2013 – 2023 przeprowadził 10 wykładów o fotografii i warsztaty „Fotografowanie twarzy człowieka”.

Prowadził także w Kowarach Warsztaty Filmu Dokumentalnego” w 2021 r.

KONKLUZJA

Dr Tomasz Michałowski wypracował swoisty styl wypowiedzi artystycznej, rozpoznawalny i konsekwentny. Jego wczesne prace fotograficzne z czasem ulegają przemianom. Razem z najnowszymi propozycjami tworzą ewolucyjny ciąg znaczeń i refleksji autora na temat pejzażu wewnętrznego jako metamorfozy natury. Zdjęcia utrzymane w subtelnej sepii przemawiają prostotą kompozycji oraz urzekającą urodą. Twórczość Pana dr Tomasza Michałowskiego jest kulturotwórcza i wnosi istotny wkład do polskiej sztuki fotograficznej i operatorskiej.

Po zapoznaniu się z dokumentacją dorobku artystycznego, dydaktycznego i popularyzującego sztukę, stwierdzam, że dr Tomasz Michałowski spełnił wymogi ustawy /ustawa; art.219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce / i wnioskuję o przyznanie mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie Sztuki w dyscyplinie Sztuki filmowe i teatralne.

Witold Jacyków